

АНИ ПАРМАКСИЗЯН

- Г-жо Неделчева, високи ли са заплатите на магистратите у нас и оправдани ли са привилегиите им по закон?

- Заплатите на съдиите, прокурорите и следователите у нас са над три пъти по-ниски от магистратските възнаграждения във всички европейски страни. България е далеч от общоевропейските тенденции за нарастване на заплатите на магистратите. Основен принцип във всички правни държави е възнагражденията им да се определят като елемент от тяхната независимост. Те трябва да са гаранция за тази независимост освен личните им морални и професионални качества.

Освен това съдиите, прокурорите и следователите във всички цивилизовани и правни държави имат прилични възнаграждения, по-висок процент за прослужени години, по-дълъг платен отпуск, еднократно обезщетение при напускане на системата, защото **нямат право да извършват каквато и да е друга дейност освен преподавателска** и защото трудът им е изключително стресов и ненормиран.

Заради този стрес много магистрати и служители имат сериозни заболявания, включително и онкологични. Всяка сряда бюджетната комисия на ВСС, на която съм член, разглежда по десетина молби за подпомагане на лечението на магистрати и съдебни служители от фонда на СБКО.

- Как се определя бюджетът на Темида, за който спорите в момента с финансовото министерство?

- Бюджетът на съдебната система е самостоятелен и е част от консолидирания държавен бюджет. Проектът се изготвя от министъра на правосъдието, внася се за обсъждане от ВСС, ние го изпращаме на Министерския съвет и се гласува от парламента - винаги по-редуциран в сравнение с варианта на ВСС.

Част от бюджета са приходи на самата съдебна система, останалата, по-голямата, е държавна субсидия -

варира между 300 и 330 млн. лева

През последните четири години съветът залага 120 млн. лв. приходи, но в окончателния вариант на закона за държавния бюджет те са 140 млн. лв. Трудно ги събираме - само за първите 6 месеца на тази година имаме около 12 млн. лв. неизпълнение на собствените приходи.

Вероятно има причини в бюджета на съдебната власт да се залагат увеличени с 20 млн. лв. приходи

Каролина Неделчева

от ВСС

СНИМКА: ИОРДАН СИМЕОНОВ

CV

● Каролина Неделчева е завършила право в СУ.

● Залочва кариерата си през 1988 г. като младши обвинител в Попово. Две години по-късно става зам.-ръководител в районната прокуратура.

● От 1995 г. до октомври 2012 г., когато стана член на ВСС от парламентарната квота, Неделчева е съдия - първо в районния съд в Попово, който е и ръководила, а след това в окръжния съд във Варна.

● Във ВСС Неделчева оглавява комисията „Съдебна администрация“ и е член на бюджетната и правната комисии и тази за публична комуникация.

Заплатите на българските магистрати са три пъти по-ниски от европейските

Стресът в работата често ги разболява

и намалена държавна субсидия, но съветът не получава информация кое налага това. Съдебната система не е търговско дружество, за да се издържа от приходи и да стимулира гражданите и фирмите да водят повече дела, за да има повече постъпления от съдебни такси.

Държавата предоставя субсидия на държавните органи, за да упражняват те публичните си функции - съдебната система правораздава. Не може да ѝ се определя рестриктивен бюджет, който не ѝ позволява нормално да правораздава. Не е редно тя да зависи от дискреционните решения на изпълнителната власт в хода на една календарна година - през три месеца да отправя молби до финансовия министър за актуализация на бюджета.

- Откъде идват собствените приходи на Темида?

- Основно това са съдебните такси, които гражданите и фирмите внасят при завеждане на дело, глобите, които съдилищата налагат на граждани и фирми като наказание и санкция, сумите от продажба на имущество, конфискувано от съдилищата в полза на държавата, възстановяването на съдебните разходи. Става дума предимно за разходите на Темида по наказателните дела - за изготвянето на експертизи, за служебни адвокати и други. С осъдителната присъда съдът осъжда виновният да ги възстанови.

Тъй като това са публични държавни вземания, съдилищата ги изпращат на НАП да ги събере и да ги внесе в съдебния бюджет, в частта приходи. За последните 10 г. сумата е 746,6 млн. лв.

- Как съдебната система ще направи икономия?

- Ние вече сме започнали стъпки към оптимизация на щатовете в администрацията. Съкратихме над 20 щата и продължаваме, но не популистски и механично, а след задълбочен анализ на натовареността и функциите на служителите. Работим по съдебната карта.

- Не може да съкращавате магистрати, защото са несменяеми. Ще намалят ли заплатите им, т.е. ще се откажете ли от 12-процентното увеличение, ако няма пари?

- Няма как. Битката за финансирането на съдебната власт е от битките, които се водят повече от веднъж, за да бъдат спечелени. Венецианската комисия, чието становище за промените в конституцията очакваме, във всички свои доклади последователно е изразявала становище, че заплатите на съдиите трябва да са гарантирани от закон и този закон да не позволява тяхното намаляване. Според комисията именно така се гарантира независимостта на съдиите. В правова държава не е нормално да се променя закон само защото ни пречи.

- В Европа има ли проблеми с финансирането

на съдебната власт?

- Всички европейски държави го имат този проблем, но в различна степен. При нас е най-драстичен.

Неслучайно Европейската мрежа на съдебните съвети заедно с Еврокомисията работи по проект „Финансиране на съдебните системи“. Целта е да изработят стандарти, при които държавната субсидия за съдебната власт да е достатъчна и

да гарантира независимостта ѝ

Базата, върху която проектът стъпва, е Становище 2 от 2001 г. на Консултативния съвет на европейските съдии, в което се препоръчва на държавите да предоставят достатъчно средства на съдилищата, за да функционират те нормално. В Доклада на Венецианската комисия за независимостта на съдебната система от 2010 г. пък изрично се казва, че в „по-младите демокрации следва да са предвидени изрични законови разпоредби, които да гарантират съдийските заплати и които да ограничат възможността за тяхното редуциране.“

Затова посегателството върху статуса на магистратите ще бъде посегателство върху независимостта им. И аз поставям риторичния въпрос: Може ли съд или прокуратура да каже, че няма да разгледа определени дела, защото няма пари за тях, или пък съдия да откаже да разгледа дела, защото не е получил заплатата си?